

teatre català

Any I - Núm. 8
19 Novembre 1932

30 cèntims

Teatre Català

REVISTA SETMANAL IL·LUSTRADA

16 pàgines de text :: 4 pàgines de cobertes :: Nombrosos gravats

Col·laboració dels millors escriptors i artistes

SURT ELS DISSABTES

EL NÚMERO ORDINARI VAL 30 CENTIMS

Subscripció: Catalunya 3'50 pessetes trimestre Fora de Catalunya 9 pessetes semestre

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Carrer de les Tàpies, 4.-Telèfon 6264. BARCELONA

Impremta "Ràpides Valls"

:: Especialitat en ::

Cartells

per a Teatre i demés es-

:: :: pectacles :: ::

Tàpies, 4 - Telèfon 16264 - BARCELONA

Secció de treballs comercials, tant important com la de Cartelleria, per comptar amb la més extensa col·lecció de tipus

MEDALLA D'OR LEIPZIG 1914

ESCOLTEU I PROTEGIU

L'EMISSORA CATALANA

E. A. J. 15

Radio Associació

Ronda Universitat, 5

Telèfon 24853

Teatre Victoria

COMPANYIA LLUIS CALVO

□ □

Totes les tardes, dies fèrers
VERMOUTHS POPULARS

Nits.

L'exit:

LA BARBIANA

per

Marcos Redondo

i

Cándida Suárez

Teatre català

ANY I

BARCELONA: 19 NOVEMBRE 1932

NÚM 8

OBRES DE REPERTORI

Insistim-hi

Hom ha parlat molt d'un pretès esperit comercial de les empreses de teatre català, fins a l'extrem de considerar-lo determinant de les falles i desviacions que sofreix la nostra escena i de les quals tots en patim. Ens serà permès de dir que no creiem amb aquest bescantat esperit comercial? Esperit comercial significa organització, cop d'ull, estratègia, tacte, voluntat de triomfar aprofitant les circumstàncies favorables o provocant-les. O sigui tot el contrari de l'esperit mesquí que ha animat a la majoria d'empreses que s'han dedicat a aporrinar el nostre teatre.

No cal confondre esperit comercial amb mercantilisme de gitanada i també és convenient destriar l'ambició de guany assolit a pols, posant-hi intel·ligència i treball, de la cobejança tronada de jueu pobre. No parlem ara dels empirismes, de les improvisacions i de l'inguarible mania de jugar sense càlcul ni mitjans, fiant-ho tot a la sort i a la Providència, que ha estat la característica principal i més destacada de l'actuació de la major part de les empreses de teatre català.

Avui ens deturarem lleugerament a anotar un contrasentit, un error de tàctica i una manca esfereïdora de recursos que d'uns quants anys a n'aquesta part afecta als nostres empresaris i que accentuant-se cada dia més, fereix greument la vitalitat del nostre teatre. Es una prova més que aportem a les raons que varem esmentar en el número anterior en planyen's del boicotatge sistemàtic de que són objecte les obres de la nostra literatura teatral. Deixant de banda l'absurde i injust tracte que es dona a la producció dels nostres autors, incloent-hi i tot les obres recents, com si representessin quelcom de nefand que cal destruir o oblidar, hi ha la inexplicable niciesa de l'home posat a empresari que comença la temporada amb el deliberat propòsit de prescindir del repertori, fiant-se únicament, Déu meu!, dels èxits que faci amb les obres noyes

que els autors li vagin portant espontàniament o per encàrrec.

No havem de basquejar-nos pas gaire per a trobar exemples d'empreses que, animades per tan singular criteri es veuen tot just a un terç de temporada sense obres i el que és pitjor, sense èxits, i com que no volen reproduir obres de repertori i encara que volguessin els seria difícil fer-ho immediatament, per no haver habitat a les noves promocions d'artistes a estudiar les produccions dels autors d'abans de l'any passat, no els resta altre recurs que explorar el teatre estranger o bé implorar l'adquisició d'un «panxó de riure», dels que cuinen els professionals de l'èxit.

Encara que a Catalunya, i especialment en el nostre teatre, passin coses que ningú s'explica d'una manera racional, tot té un principi i un motiu. La paradoxa del nostre país consisteix en donar a les coses més minces proporcions gegantines i en substreure'n de ço important, per ço anecdotic o accessori. La prematura i, per tant, injustificada jubilació del repertori, podia obeir a dues causes principals: la una, l'afany nobilíssim de donar un caire de modernitat al nostre teatre, renovant-lo; l'altra causa, podriem dir-ne de força major, la decisió unànime i inapel·lable del públic.

L'escusa ha estat aquesta, però la realitat és una altra cosa. Les obres del repertori han començat a ésser retirades de circulació des de el moment que una empresa ha fet números i li resulta més representar obres de basar, pagades malament i a preu fet, que no pas satisfer els drets corresponents a les obres de repertori. Així comença a desaparèixer totalment de l'escena catalana Frederic Soler; després segueix Guimerà, viu encara en el record de tots, i un cop emprès el camí, l'esborran oberi engoleix tots els altres autors consagrats. La conveniència momentània esdevé costum i el costum, llei. Es moren, es retiren o deserten els actors vells i els nous artistes professionals ja no coneixen més que d'oides les obres del repertori.

La fúria destructora o esborradora dels enemics conscients i també inconscients del nostre teatre de repertori no ha deixat ni una obra

vella per remei. Abans dels d'ara, res, ni el record. Demà, ja veurem! Mes, el curiós del cas és que ningú veu res.

Objecten alguns: Es que havem de retornar al període sortosament ja superat del «pitarrisme»? No es tracta de recular ni de fer viure altres temps. Havem de caminar amb el món i tantdebò que ens poguessim anticipar als altres pobles. Per altra part, «pitarrisme» pot significar el matis d'una època; però representar «Pitarra» i millor Frederic Soler, no vol pas dir que renunciant a tot guany espiritual, ens lliurem en cos i ànima al «pitarrisme». No s'hi val a embolicar les coses i a tergiversar els conceptes. A més, darrera Frederic Soler hi segueixen tots els demés, des de Guimerà a Avel·lí Artís, per exemple, passant per tres generacions d'autors de mèrit reconegut i el que volem és que el nostre teatre no trenqui estúpidament la llarga cadena de realitzacions escèniques, que constitueix una tradició estimable, fins i tot gloriosa, que cal continuar.

Que vinguin lotes les novelats que es vulgui i que es facin totes les probes de novíssimes fórmules estètiques; però això no justifica d'ecap manera que les generacions que pugen neguin airadament fins al punt de declarar-les inexistents, el que ahir també eren novelats i noves fórmules, amb la particularitat de què algun dia potser ens resultaran

moltes d'elles amb més caire de modernitat que els darrers figurins creats pel modista més exigent.

Hi hagué un temps que fou moda blasmar de Verdaguer i de Maragall, negant-los-hi fins el respecte mínim que un escriptor té dret a merèixer. Doncs bé, ara aquests grans poetes han estat glorificats de bell nou i de la prova n'han sortit incorruptes i més resplandents que mai. El mateix passa i passarà amb les obres arreconades del nostre repertori. El dia que ressuscitin, ço que passa sempre que de tant en tant se n'exhuma alguna, el públic i la crítica, de la qual fou dit enginyosament que sabia on era Grècia, però que ignorava per on s'anava a Gràcia, es sorprendrà de que s'hagin tingut injustament oblidades obres tantes moltes d'elles d'un tipisme excessiu, però que ara tenen l'encís d'una vella estampa, de lèxic pobre i abominable, ço que demana a crits una possible depuració de llenguatge de les mateixes, però riques d'una tècnica mestrivola i d'una grandesa imaginativa no superades i molt sovint no igualades, mal ens està el dir-ho, pels grans èxits més recents. O sinó, que es faci la prova i veurem el públic com respondrà. Els joves autors no han de témer la nosa o la companyia que puguin fer-los les obres de llurs predecessors. Tantdebò les seves obres puguin ésser també reviscudes per la generació de demà.

LES DISSIDENCIES

IV

Frederic Soler estrenà a últims del mes de novembre de 1889 el drama «Lo monjo negre». Dos mesos després estrenava Guimerà al mateix teatre Romea la tragèdia «Rei i Monjo». En parlar d'aquesta obra remarcà el crític Miquel i Badia certes analogies existents, al seu entendre, entre l'una i l'altra producció. Guimerà explicà per escrit a Miquel i Badia la tramitació seguida pel manuscrit de la tragèdia, fins al moment d'ésser representada. Soler apel·là al mateix procediment per a aclarir aquells extrems del document de Guimerà que poguessin entelar la seva història de director i de dramaturg. Lluny d'esvair recels i suspicàcies, d'esborrar ço que en l'assumpte pogués haver-hi de tèrbol o malentès, serviren les raons exposades per ambdós autors per a accentuar la tivantor que els separava.

L'empresa del Romea, fent com qui no dóna importància a la cosa, disposà pels primers dies de maig de 1890 una funció a honor i benefici de Guimerà. Ultra la representació de «Rei i Monjo», s'estrenaria el monòleg «Mestre Olaguer». La funció no pogué donar-se a causa de l'esclafiment d'una vaga tumultuària que obligà a tancar els teatres. Abans de que fos assenyalada la nova data de l'homenatge a Guimerà, sorgí un esdeveniment que, a més d'imposar l'abandó de la idea de la vetllada, obrí un abisme entre Soler i Guimerà. Fou el cas que per aquells mateixos dies adreçà Fontova a «El Diluvió» una lletra en la qual innovava la seva separació del Romea, motivada, digué, per haver tingut esment de que l'empresa del teatre havia pensat eliminar-lo. La premsa, que es feu ressò de la lletra, es posà tota de la part de Fontova,

Lleó Fontova

aboact a una resolució veritablement incompreensible. «La Renaixença» prengué peu del gest de Fontova per a exterioritzar la incompatibilitat dels autors dramàtics amics seus amb la direcció i l'empresa del Romea, teatre al qual retirava altre cop la seva amistat. La lletra de Fontova fou marginada per «La Reinaxença», amb aquests termes:

«Donat el contingut de l'anterior sentida carta, trobem que ha fet perfectament el senyor Fontova separant-se del Teatre Català, tota vegada que, com molt bé diu, se'l rebutja d'aquell lloc on ha deixat la seva joventut i on, hi afegim nosaltres, tan poderosament ha contribuït a l'èxit de les obres dels nostres primers autors dramàtics en els vintiquatre anys que en ell ha viscut.

Però preguntem ara: ¿com ha pogut consentir don Frederic Soler en la separació d'aquest artista essent a ell a qui deu bona part en la seva reputació d'autor dramàtic fins a l'extrem de no comprendre's una obra del senyor Soler sense la figura culminant del senyor Fontova? ¿Quin esperit d'aberració, o millor dit quin sentiment de suïcidi s'ha ficat al coliseu del correr de l'Hospital que ha llençat d'ell al reputadíssim actor, admiració no solament dels nostres compatriotes sinó dels estrangers que venen a la nostra ciutat i que s'en tornen posant al nostra Fontova a l'alçària dels primers artistes contemporanis?

«La veritat es que ja fa molt de temps que l'empresa catalana del Teatre Romea, que està en les mans del senyor Soler, sembla deixada de la mà de Déu, essent molt difícil de trobar un autor dramàtic que no es

senti ferit per actes que tenen molts punts de semblança amb el comès contra el senyor Fontova, ni actor que treballi amb aquella confiança i tranquil·litat d'esperit que regnava en aquella casa en els bons temps del senyor Soler, quan els seus èxits eren francs, sense que en ella hi intervingués la claca, ni els derrumbaments, ni l'éter, ni la pólvora, ni les bengales,

(Aquesta indirecta anava per «Lo monjo negre», acabat d'estrenar. Respecte a confiança i a tranquil·litat, lingüis en compte ço que ja a l'any 1875, en la millor època de Soler, deia «La Renaixença» d'aquest i del Romea. I les escissions promogudes pels autors abans de 1890, data de la sortida de Fontova).

«Vist, doncs, l'actual estat del Teatre Català, degut a culpes de la seva direcció, per trist que siga l'ocorregut, hem de confessar que ens alegrem de la separació del senyor Fontova, majorment quan ferits per aquest acte inc omprensible i per disgustos propis, o s'acaben de retirar del mateix teatre altres primeres figures que desde la fundació del mateix venen sostenint-lo i donant-li glòria, i amb ells artistes més moderns i no menys reputats com les senyoretes Palà i Fontova i els senyors Bonaplata, Goula i Fuentes, acte de companyerisme mereixedor dels majors elogis.

«Mes no hi perdran res amb aquestes tristíssimes mudances les lletres dramàtiques de nostra Catalunya, tota vegada que hi ha formada una empresa teatral fundada, no en l'interès, sinó en l'amor a l'art, la qual disposa per a el pròxim setembre del teatre de Novetats, que baix la experta direcció del reputat esenenògraf senyor Soler i Rovirosa s'inaugurarà convertit en teatre d'hivern, decorat sumptuosament com la dignitat de les lletres catalanes requereix a fi de funcionar en ell, a mes dels actors indicats, altres no menys apreciables, com la senyora Mena i el senyor Tutau.

«Per tal d'evitar suspicàcies i rivalitats, la direcció del nou Teatre Català esarà confiada a persona intel·ligent, però que no siga autor ni actor dramàtic».

Tan d'edoldre com l'anunci de la nova dissidència era el to depriment emprat per «La Renaixença» en acarar-se amb Soler, tractat pel comentarista amb injustícia manifesta. A l'ensem que les obres de Soler, n'havia estrenat Fontova d'altres autors que, malgrat d'haver comptat amb el concurs del gran comediant, restaven enfosquits u oblidats. Fontova, element de primer ordre, no era, però, tan poderós que es bastés ell sol per a determinar l'èxit. Afirmar que devia Soler bona part de la seva reputació a Fontova, era tant com dir avui, per exemple, que degué Guimerà a Borràs la fama que auriola el seu nom de dramaturg. Hi ha en el repertori de Soler bon nombre de personatges teatrals pertanyents a totes les cordes, car escrigué aquest autor per a totes aquelles primeres figures,

de l'un i de l'altre sexe, que li venien a tom.

La prova de com les obres de Soler resistiren l'absència de Fontova està en l'extensió i la durada de les mateixes. També plauen les de Guimerà, encara que no les faci Borràs. Si hi ha una cosa de la qual poguem sentir-nos cofois de debò és, precisament, la de què la producció escènica catalana sobrepassi els mèrits dels intèrprets.

Altrament foren los lloances a Fontova amb ocasió de la seva sortida del Romea les úniques adreçades al comediant per «La Renaixença», que — dit siga amb el desinterès i la imparcialitat que asseguruen el parlar dels homes i les coses remotes —, llevat dels casos atanyents a qualche autor amic, fou sempre extremadament parca en els elogis als actors catalans.

Pel que fa referència a la resta del comentari, sabia del cert «La Renaixença» el que deia. L'escissió tindria aquesta vegada major abast que les altres, car es sumarien a la mateixa elements qualificats de la companyia del Romea. Per bé que els autors que es passaven a la nova empresa callessin llurs noms, constava que capitanejaven la protesta els avalladors de l'Associació d'Autors Catalans». Al costat d'ells, algun altre sortit del Romea. En el capítol dels inèdits, Pin i Soler i Emili Vilanova. La persona intel·ligent, que sense ésser autor ni actor dirigiria la campanya, fou Salvador Mir, element bàsic de l'empresa. Entre els interessats en la marxa econòmica d'aquesta, s'hi comptava Guimerà.

Contràriament a ço que calia esperar de l'entusiasme vessat per «La Renaixença», cedi la direcció del Novetats al teatre català. Solament dos dies a la setmana, susceptibles d'ésser ampliat en el cas d'ensopegar un èxit. Una particularitat digna d'ésser esmentada. Fontova, que al Romea havia gaudit sempre del tractament d'Excellència, aparegué a les llistes del Novetats confós amb la resta dels actors; sense que acompanyés al seu nom qualque distinció especial. Oficialment, i per primer cop a la seva vida, deixava d'ésser «primer actor». Els dies de inució castellana, que eren, naturalment, els més, s'enviava als comedians del quadro català a fer «bolos» als teatres forans. Així pogué veure's a Fontova, ajustat per una empresa «no fundada en l'interès, sinó en l'amor a l'art», anar malalt i tot d'Herodes a Pilat.

Una altra particularitat. Les funcions catalanes, a càrrec dels autors dissidents, acabaven sovint amb una sarsueleta del gènere còmic-líric castellà; un acte del mes per a «gènere chico», com aleshores era moda dir-ne. Per a comble d'incongruències, foren les llistes i els cartells de les funcions catalanes, escrits

en castellà; anomalia, la primera, que el setmanari «Lo Teatro Català» cregué un deure de subratllar d'aquesta forma:

«Ens ha estranyat moltíssim qu'el teatre de «Novedades» posés com ha segon titol el de «Teatre Català» i dongués al públic les llistes d'autors i obres en llengua castellana. Això indica qu'el teatre es castellà i que funciona en ell una secció catalana».

«Lo Teatro Català», setmanari, era afecte a Frederic Soler. Es deia i tot, si fundat per ell. En l'ocasió que rememoro encertà la redacció a recollir la falla amb traça. La contradicció de l'empresa del Novetats massa patent per a silenciada, fou blasmada a més per un setmanari sabadellenc, dit «Lo Catalanista». En canvi, «La Renaixença» no digué un mot sobre el particular. Vegi's com l'organisme alçat enfront del Romea presentava, al menys, les tares que semblaven ésser congènites amb el teatre del carrer de l'Hospital, i com l'oposició a Frederic Soler obeia abans que tot a motius d'ordre personalíssim.

JOSEP ARTIS.

EL TEATRE RUS

Repartiment del treball en la Unitat Social (1)

Molts dels qui s'accontenten en fer una breu visita a Rússia, es creuen haver vist en el seu nou teatre res més que una dolenta reedició del vell i l'exhibició dels gèneres pitjors; però la magnitud i l'entusiasme del públic que hi assisteix ha de produir-los una profunda sorpresa.

Abans de la guerra, el teatre rus estava solt més a un raquític esperit d'isolament. Era un teatre apte per a la classe alta i la menestralia, però no interessava a tot el poble. Hi havia principalment dues escoles cabdals que mantenien aquest criteri. Una, l'escola del realisme més extremat, patrocinada pel famós actor i director C. Stanislavski, el qual considerava l'escena com un món a part. L'altre, l'escola per a iniciats, sostinguda pel gran «productor» V. Meierhold, el qual pugnava per la fusió de l'escena i del públic com un món compost per ambdós elements, separat però del vast món exterior.

Avui, el criteri de l'isolament ha estat subs-

(1) L'autor de l'escrit que publiquem, traduït del "Manchester Guardian", substitueix segurament el nom de "regim comunista" per l'el·legant sinònim de "unitat social".

tituit pel d'unitat, més ben dit, pel d'unitat social. El teatre rús d'ara és una part orgànica de la societat i un element de diversió i cultura de l'enorme organització estatal.

El canvi d'estructura creat per aquest sistema, ha estat més «espiritual» que material. Es cert, però, que en l'espai de pocs anys s'ha activat la construcció de teatres, la qual ha estat doblada en el decurs del primer pla quinquenal. S'han aixecat nous teatres de tipus «colossal» o bé s'ha iniciat l'edificació, en les grans ciutats i centres industrials, com Moscow, Leningrad, Rostov, Kharkov, Sverdlovsk, Novosibirsk. Dos dels teatres que gaudeixen d'un prestigi històric, el Kamerny i el Vakhtangov, han estat reconstruïts i un altre, el Teatre Meierhold, està a punt d'ésser transformat bo i ampliant-lo. Nombroses sales de teatre per a obrers han estat adherides, com un departament més, a les principals factories i agrupaments industrials.

Com si no n'hi hagués prou, en el segon pla quinquenal es prevé amb amplitud la construcció de teatres en sèrie, incluint-hi sales d'espectacles per a totes les concentracions industrials que comptin quan menys amb 15,000 empleats; nombrosos teatres per als joves obrers; escenes ambulants, del tipus Tram, que visitaran constantment totes les contrades de l'immens Estat. Les cinquanta nacionalitats que componen la gran Unió de Repúbliques Soviètiques estaran influïdes pels problemes exposats al viu per la interpretació escènica, ajudada pel cinema, la radio, i per conferències adients.

S'ha donat al Teatre la nova funció de participar en l'obra de defensa i consolidació de l'Unió Soviètica.

Hom podria escriure abundantment sobre els efectes revolucionaris, en el sentit d'un ràpid canvi de direcció, de l'exercici d'aquesta novíssima funció en l'autor, l'actor, el públic i fins i tot en el Govern. El que, en definitiva, es fa és lligar la ficció escènica amb l'ampla correntia de la vida humana; l'autor i l'actor, per llur interès social; el públic, per la significació social del teatre; el Govern per la influència vital i necessària que exerceix l'art escènic.

D'aquesta manera s'aconsegueix la penetració dels quatre elements que conjuguen el teatre.

L'actor és simplement un treballador distingit de l'Unió Soviètica, el qual rep com a recompensa de la seva actuació en la transformació social tots els privilegis, beneficis, protecció i altres guanys conferits per l'Unió General d'Obrers Artistes, de la qual forma part per dret propi. Gaudeix d'immunitat en el cas de que es trobi en atur forçós, és a dir,

que és considerat com si es trobés en servei actiu, i amb això sol es diferencia completament de tants de milers d'actors de fora Rússia que no tenen ocupació.

L'actor està unit amb tots els treballadors del teatre. Aquesta unió constitueix l'organització principal — la llei de la unitat teatral — mitjançant la qual hom regeix la labor i regularitza la vida dels obrers del teatre. D'aquesta unió neix el Consell de Teatres (Soviet), el qual decideix sense apel·lació les obres que han d'ésser representades. Aquest Consell o Soviet compta entre els seus membres representants de les factories més properes al teatre.

Referent a l'execució, pot dir-se que és passadora. El pla quinquenal, en ço que pertoca a les representacions teatrals, es preocupa de la formació d'elencs que interpretin amb la major perfecció possible el repertori que s'està creant.

El tractament d'aquest tipus de representació està limitat fins ara per les normes habituals del joc escènic i segurament les coses seguiran així fins que l'execució del pla quinquenal de construcció i reconstrucció dels teatres, permeti prescindir de l'ajut que estan prestant ara el cinema i la radio. Ço que havia d'ésser una «il·lustració dramàtica» prenia les proporcions d'una representació de teatre-cinema radio, però això va ara a limitar-se.

El fet de l'existència de les representacions de teatre-radio-cinema està suggerit ja per llurs títols. Per exemple: «Tempesta», per N. Podogin; «Petroli», per Gorev; «Dictadura», per Mikitenko; «El barri de Chingil», per Fedin; «La fàbrica de vidre», per Kobents; «Calma i combat», per Triger; «El cinquè horitzó», per Markikish; i «La façana», per A. Zavalishin.

En resum, els problemes que actualment preocupen al Soviet de teatres, són els següents: a) La lluita per l'emancipació econòmica i l'ampliació de la industrialització científica i racional a base dels plans quinquenals; b) La collectivització del poble i del camp; c) La seguretat de defensa davant el perill d'una contrarevolució o d'una intervenció estrangera; d) L'unió d'intel·lectuals i obrers i l'eliminació dels conflictes creats per factors psicològics.

D'aquesta manera són esguardats en l'Unió dels Soviets el procés de civilització i el moviment de la cultura. Són moltes les obres que en el teatre rús tendeixen a fer molta llum sobre la naturalesa i vàlua de l'unitat social en el treball, i això sol ja és la naixença d'una nova ciència teatral.

HUNTLY CARTER.

(Traducció de l'anglès).

I Concurs "Premi Ignasi Iglésias"

El fet més destacat dels actuals moments — ens referim naturalment a coses de teatre català — és indubtablement la imminent concessió del Premi Ignasi Iglésias a la millor obra teatral catalana, a judici del Jurat, de les que s'hauran presentat a concurs.

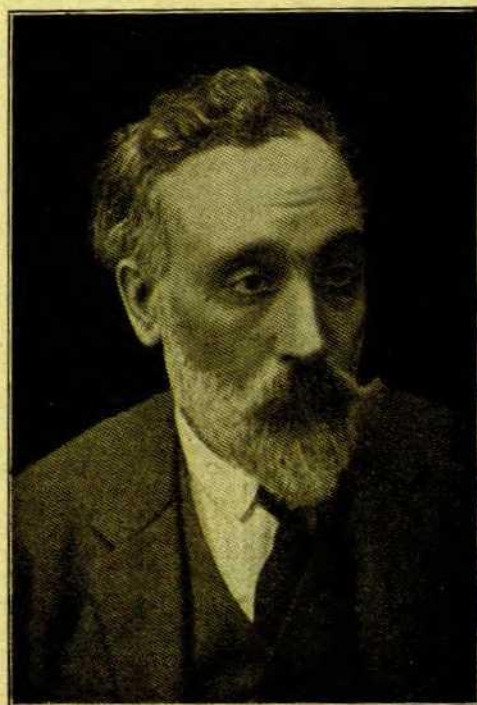
La coincidència de celebrar-se unes eleccions que apassionen els esperits i que abasseguen l'atenció de la premsa i del poble en general, ha fet que els comentaris a l'entorn del concurs no siguin gaire nombrosos ni persistents. Es d'esperar que en les successives competicions, es desvetllarà l'interès necessari per a donar escalf a tot ço que de prop o de lluny tingui alguna relació amb el teatre català.

La importància principal del «Premi Ignasi Iglésias», projectat per Prudenci Bertrana, perfilat després per una Comissió gestora, formada pels senyors Pompeu Fabra, Ramón Vilaró, Jaume Marill, Joaquim Biosca, Francesc Curel, Octavi Saltor i Tomàs Roig i Llop, i absorbit finalment per la Generalitat de Catalunya, radica no pas en la quantia, encara que 5.000 pessetes, en la nostra precarietat de mitjans, no és pas despreciable, ni en la categoria que atorga a l'autor premiat. El que té més importància és la continuïtat del premi, la seva permanència, puix alhora que ofereix als nostres autors unes possibilitats i una recompensa no negligibles, la institució del Premi Ignasi Iglésias ve a assentar un dels sòlids carreus que han d'ésser el fonament del futur Teatre Català.

El dia trenta del present mes de novembre, el Jurat, compost pels senyors Pere Coromines, Josep Pous i Pagès, J. Farran i Mayoral, Joaquim Borralleres i Joan Cortès Vidal, faran públic el veredict. Mentrestant, creiem útil i curiós donar a conèixer la relació de les obres que s'han presentat al concurs i que són les següents:

"La Fama", J. Gimeno Navarro; "Els Trinxetrals" i "Sota l'urpa de l'àliga", F. Esteller; "Margarida Fabra" i "Karona Lila", Maurici Font Galí; "La puntaire de la costa", "Remordiment" i "L'aventurer", Tomàs Ribas i Julià; "Mutualisme" i "L'última prova", Jaume Cadevall; "Nou despertar" (?), "El cant dels segadors" (?), "L'amor penitent" (?), "Entre aromes", M. Mariné; "Penya de sorra", Joan Marvà; "Casa de moral", Jordi Casas Freixas; "A la vaga", Tomàs Barri; "L'amor triomfa" i "El calvari", Artur Colomer Capuz; "Rosita", L. Fabrelles i A. Costa; "L'ànima dispersa", J. F. Vidal Jové; "Ball de titelles", Ramón Vinyes; "La cançó de

la morta", Bartomeu Solé; "Un pare de família", Carles Soldevila; "Perquè demà surti el sol", Angel Ferran; "Dos homes i una dona", S. Roca i Roca; "La darrera pallassada de Bobbi", (?); "El nebot ric i la neboda pobre", A. Calderer Morales; "La primera rialla", Josep Gallart; "Un català a Indiovaia", (?); "L'altra veritat", Josep Maria Miquel; "Samuel", J. Navarro Costabella; "Cada casa és un món", Joan Santamaria; "Gesta sublim", Josep Camps Huguet; "Ronda la mort", Joan Santamaria; "Relapsa", Josep Camps Huguet; "Anima d'artista" i "Drama d'un dissabte", Joan B. Battle; "La tramuntana", R. Folch Capdevila; "Joan Gari", J. Soler i Soler; "El noble i l'hostalera", Ramón Vinyes; "La veu de Plàcid", (?); "La noia de la masia", R. Garriga Salvador; "El món no ho entendre mai", Enric Ferran; "Ciriac recobrant els fills", H. Saladicalberg; "Màners", Ll. Soler Terol; "Dos naufragis", V. A. Alsina; "Anna Maria", Bartomeu Soler; "Estigma", Ll. Reverter; "L'ànima negra", Magí Soler Petitbó; "Fulles de rosa", B. Gispert; "La nora", (?); "Magdalena", (?); "Flor de passió", M. Albert Paradis; "La ciutat maleïda", S. Joan Arbó; "L'hostal de la Glòria", J. Maria de Segarra; "Frivolitat", (?); "Redempció", Josep Mercader; "Contra el treball bona vida", (?); "Matrimoni comercial", V. A. Alsina; "Aurora", Manuela Aubera; "La casa pairal", Josep Sécui Roca;

Ignasi Iglésias

Pere Coromines

EL JURAT DEL CONCURS
J. Pous i Pagès

J. Farrán i Mayoral

"L'enyorament", (?); "Els forjadors de la Pàtria", Josep Séculi Roca; "Quan l'ànima vola", Joaquim Torra; "Avui" i "Monstres humans", Joan Pous i Bosch; "Joves i vells", Lluís Millà; "La veritable dona", (); "Per tú ploro" i "Dàlia Marginet", Francesc Parserisas; "Nus que es deslliga", Jaume Durany; "Guillem de Cabestany", Jaume Rosquelles; "Tres vells enamorats", Antoni Casas; "Dionís Vilaró", Serra Pàmies; "Apta per a senyores" i "Nuri", Millàs Raurell; "La preferida", Carles Soldevila; "En les espines de l'amor", Carles Magrinyà; "La força cega", Ambrosi Carrión; "A gust del públic" (drama o comedia), Miquel Poal Aragall; "Comunisme i misèria, ara; Batecs del carrer", Joan Carol; "Foc a muntanya", Adrià Gual; "Regeneració", Ramon Saladrígues; "La felicitat dels altres", Francesc Masferrer; "Llengües d'acer",

Felicià Serra Mont; "L'escabellada", Ramon Serra Toneu; "Pas de núvols", Miquel Llor; "La fàbrica vella", Francesc Parcerissa; "Humanisme", Josep Jové Contijoch.

En total, noranta obres. L'apreciació de si són poques o moltes, entra ja en el clos dels criteris particulars. Hem de dir, però, que ens sembla que hi han moltes més obres escrites que les presentades. L'abstenció que remarquem pot obeir, en primer lloc, a haver-se anunciat primerament que no més entrarien a concurs les obres representades en un període determinat i encara que després va rectificar-se, amb molt encert, aquell criteri restrictiu, potser això ha privat que molts autors que tenien obres, les poguessin posar en net dins el terme fixat d'admissió.

Observem també l'absència de molts autors coneguts i no parlem ara del sector, bastant nombrós, format pels pessimistes i els desconfiats, dels que creuen en el malefici de les capelletes i dels qui temen que es descobreixi i es lucri el secret d'un èxit abscondit en una obra inèdita, puix en tots els concursos passarà el mateix.

Quin serà l'autor premiat? Tots els averanys que es facin sobre aquest punt, seran totalment arbitraris i capriciosos. El Jurat no ha deliberat encara, puix cada membre està entretingut en la lectura prèvia de les divuit obres que els ha tocat

Joaquim Borralleres

Joan Cortés Vidal

a cada hù i, naturalment, els que componen el Jurat són persones prou discretes per a no deixar entreveure el possible resultat del veredict. Ara bé; com que el dret de fer pronòstics no està vedat a ningú, hi ha qui assegura que la lluita, en el sentit metafòric del mot, restarà limitada a l'entorn de Carles Soldevila i Josep M.ª de Sagarra, amb proba-

bilitats d'èxit per al primer, si bé no seria estrany que tinguessin d'antuvi una bona votació, superada després per les eliminatòries, Millàs-Raurell i Bartomeu Soler. Això si no hi ha una sorpresa inesperada pel descobriment d'un valor nou, ço que, a fi de comptes, és el que convindria més a tots i, especialment, al Teatre Català.

ISABEL ESTORCH

Ens és grat d'inaugurar la galeria dels nous artistes que venen a renovar els valors del nostre teatre, alguns d'ells profitoses realitats i els més, falagueres esperances, amb la publicació del retrat de la jove i gentil actriu Isabel Estorch d'Alarma. Es molt jove, tot just té vint anys; però en fa ja quinze que actua en el teatre, podent-se dir que no ha reposat mai.

A l'edat de cinc anys debutà al Poliorama amb la comèdia per a infants, de Josep M.ª Folch i Torres, «La carteta dels Reis» i durant set anys va treballar en diverses companyies infantils, totes elles «amateurs».

Després passà a l'«Olimpo», avui Sala Cap-sir, on actuà molt de temps sota la direcció d'Avel·lí Artís.

Més tard ingressà a la companyia d'Antoni Muntal, que funciona a l'«Orfeó de Sans»,

on va estrenar-hi «Els Fills», de Millàs-Raurell, i seguidament va formar part de la companyia d'Enric Lluelles, que feu una brillant temporada al Teatre Principal, de Tarragona. Estigué un quant temps en la companyia d'Enriqueta Torres i sollicitada per Mercè Nicolau, feu amb ella la «tourné» oficial de «La sorpresa d'Eva».

En la temporada 1929-1930 treballà al Romea, debutant amb «Els Fills», de Millàs-Raurell i després passà al Novetats on actuà fins el gener de 1931 o sigui fins que es dissolgué la companyia.

Feu una curta temporada de teatre castellà amb López Silva, als teatres Victòria i Talía, i després d'haver pres part en la companyia de l'Alfons Roure, formada per a explotar l'èxit de «La reina ha reliscat», enguany Josep Santpere l'ha escripturada per a l'Espanyol, on Isabel Estorch s'ha revelat d'una manera extraordinària, amb la interpretació de «L'amor capgira un país».

En desitjar que l'èxit d'Isabel Estorch augmenti i es consolidi, confiem també que l'actuació intel·ligent i prometedora de la jove actriu, trobarà en el nostre teatre el marc adequat.

CUA DE GALL

Convindria que aquells que no saben estar-se d'afudir al teatre català sense esmentar la paraula "crisi", paressin de tant en tant esment a la marxa de bona part de les campanyes de teatre castellà que es realitzen a casa nostra. Dies passats anotàvem l'exemple colpidor que suposa haver-hi a Barcelona solament un teatre de vers castellà, malgrat de trobar-nos en l'època de l'any més favorable a les manifestacions escèniques. Al començament del mes que som es sumà a l'únic teatre obert a les companyies castellanes el Poliorama, objecte d'una restauració que ha infós a la sala modestíssima el to d'un coliseu acollidor, confortable i vestit al dia. A l'incentiu de la reforma ha volgut afegir-hi l'empresa del Poliorama l'atracció que suposa una companyia perfectament conjunta, i presidida a més a més per un actor de la gràcia, la simpatia i el renom que acompanyen a Casimir Orlas.

A desgrat de tots els al·licients, a desgrat, també, d'ésser solament dos els teatres de vers castellans que funcionen a Barcelona, s'absté el públic d'anar al Poliorama, aneu a saber per quins set sous. El fet, que deplorem sincerament, no ha estat remarcant per cap dels innombrables derrotistes que amb la capa de voler protegir el teatre de la terra es complauen en registrar i treure partit del més insignificant esdeveniment, si creuen que pot anar el tal en desmèrit de la institució que simulen defensar. Imagini's ço que els tals haurien dit si en reobrir-se el Poliorama arriba a possessionar-se del mateix una companyia catalana; si al repertori habitual de la casa ha gués succeït el nostre, i si els imponderables que pesen ara damunt d'una temporada castellana haguessin pesat damunt del teatre català.

□ □ □

Carles Soldevila, que no empra per als seus escrits el tema del teatre català com no sigui per a assenyalar-ne els defectes, ha obsequiat darre-rament als seus llegidors amb una nova i extensa COMPLANTA. La casualitat, però, ha volgut que la nova queixa de Soldevila coincidís aquesta vegada amb un incident dolorós, del que ha estat ell part principalíssima. En un altre lloc del periòdic és aixecada una de les puntes del vel que cobreix el succés. El teatre català, que ha resistit hores mil vegades pitjors que les presents, serva caliu, no pas pel parell d'anys que Soldevila sembla donar-li de vida, sinó per a veure néixer i desaparèixer a totes les promocions de defensors que vulguin palesar-li l'adhesió abonyegant-lo. Soldevila i els que com ell temen, poden dormir tranquils, per aquest cantó. El que realment fa més por que tots els mals, són els autors dramà-

tics posats a crítics, o a periodistes. La supressió de la classe, que ha estat sempre per a l'escena catalana una nafra virulenta, seria el servei més assenyalat que podria fer-se a l'art dramàtic de Catalunya.

□ □ □

Els comentaris al moment teatral giren aquests dies al voltant del poc èxit econòmic assolit per Margarida Xirgu i Enric Borràs a l'"Español", de Madrid. L'aspecte de la sala del "Español" és desolador. Una persona estretament lligada als afers escènics assegurava fa tres o quatre dies, que, malgrat de tenir les despeses cerals poc menys que de franc, perdrien Na Xirgu i Borràs les orelles, com vulgarment sol dir-se. Pregàvem al llegidor que volgués imaginar ço que es diria si en les actuals circumstàncies es fes català al Poliorama. Calculi's quins serien el pensament i l'estat d'esperit de Margarida Xirgu i Enric Borràs si el xàfec que està a punt d'engolir-los els arreplega en un teatre barceloní i treballant en català!

□ □ □

Avui ens ve el tom d'atenuar un xic la fama d'oblidat i de malagradós que s'aplica sovint al nostre poble, puix si bé el blasme és moltes vegades justificat, es tracta d'un mal que a tot arreu se'n pateix una mica.

Ara són els francesos, tan curosos de les coses llurs i que, contradient el refrany, agafen a so de tabals les llebres que poden, els que han tingut un oblid de consideració.

Res no menys han deixat de commemorar el quart centenari de la publicació de "Pantagruel", l'obra mestra del gran Rabelais, que per França és com Cervantes per Castella i Shakespeare per Anglaterra, i no diem com Màntua, per exemple, per Catalunya, perquè potser en fariem un gra massa.

L'ACTUALITAT TEATRAL CATALANA

"CENTRE AUTONOMISTA DE DEPENDENTS"

12 Novembre.—Estrena de l'obra «EL VEDELL D'OR», de Pere Cavallé, per la Companyia Rovira-Buxadós.

Si és difícil guanyar-se una posició en la vida, és encara molt més difícil sostenir-s'hi.

Hom pot atènyer la glòria o bé la fortuna, com a conseqüència d'una lluita tenaç, aferrissada, dura. Per escalar els cims cal un tremp excepcional, una voluntat fèrria, cal empenyer, destruir, fer-se pas sigui com sigui. Mes si en arribar al pinacle hom s'estova i s'abandona al repòs, massa segur de si mateix i massa confiat en l'esplendor del seu prestigi, risca de veure's tombat pels que darrera seu lluiten també i empenyen desesperadament per fer-se un lloc.

Aquest és, en realitat — deixant de banda els fets sentimentals que s'hi compliquen — el cas del protagonista de «El vedell d'or»: Carles Vallmajor.

Aquest home, pel que ens diu, ha assolit en el món de les finances una situació privilegiada. D'origen humil — origen que li és retret sovint, com una tara, per la seva pròpia muller — s'ha fet el nom i ha creat la fortuna que li dona prestigi, no més que per l'esforç del treball intens, obsessionant, esgotador i enèrgic, que ha esmerçat al servei del seu lluc clarivalent.

No li han calgut altres procediments inconfessables ni lliurar-se a especulacions criminals, que són la base de la majoria de les fortunes que s'improvisen. La seva consciència d'home auster, recte, meticulosament honrat, roman tranquil·la. Home d'afers, els hi ha sacrificat la vida. Ells l'han absorbit, l'han emplenat, li han nodrit totes les dèries i l'han esgotat físicament; mes, és tal el domini que ha assolit damunt d'ells, que tots els intervinguts per la seva excepcional experiència esdevenen fructífers. Es per això que hom el senyala com «El vedell d'or» l'icon mitològic, símbol de les grandeses materials.

Clar que un home lliurat tan plenament als afanyes de les activitats financeres, no li queda massa temps per amollar-se als estovaments del caliu familiar. La família ha estat, en la seva vida, un mal menor: el mitjà d'evadir-se dels entrebancs i les complicacions del celibatarí, més entorpidors encara que els minúsculs conflictes que pogués proporcionar-li la vida de la llar.

Aquests conflictes, generalment, han sorgit per dificultats econòmiques de mants familiars, que ell ha resolt senzillament amb un consell oportú i la dotació en efectiu necessària per a fer-lo viable. En aquest aspecte ha estat, també, un home exemplar, modèlic. Tal vegada per la molta facilitat amb que podia resoldre els tals conflictes, més ningú el tingué mai en menyspreu per gasiveria ni per manca de comprensió.

La bondat, però, es un llast molt feixuc per caminar sense perills pels camins tortuosos dels negocis. Cal viure sempre alerta, sempre despert, en lluita constant contra totes les for-

ESCENES DE "EL VEDELL D'OR".

"JULIETA", Sra. Jofre; "MARTA", Sra. Buxadós; "FABIA", Sr. Gener.

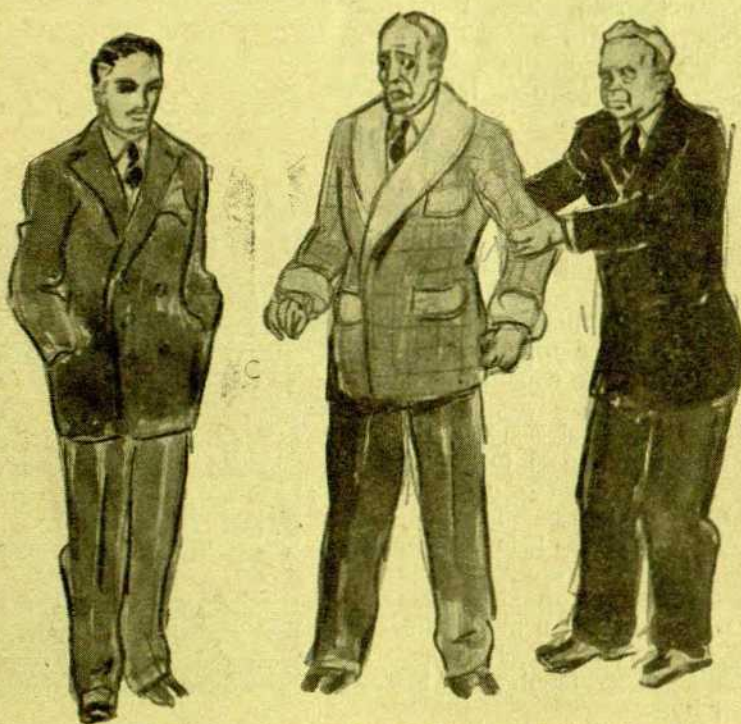
ces que es desfermen contra la pròpia riquesa, que és el botí dels audaços. Un home simplement bó no pot desertar del seu lloc, car per a fer-ho sense riscos fatals li caldria valer-se de l'astúcia, la malfiança i les males arts dels malvats.

Esdevé, doncs, l'inevitable. L'esforç d'una lluita tan perllongada i sense treves, esgota les forces de «el vedell d'or». Un laçament pregon l'atueix. Li cal lliurar-se al repòs i s'hi lliura, plè de confiança: els seus afers ja marxen sols, té una família constituïda; una filla casadora i una esposa — en segones nupcies — jove i bella que viu en dolça germanor amb aquesta filla. Fiarà la direcció de la seva firma comercial al pretendent de la noia i ell podrà donar-se enterament a l'encís inefable de la llar.

En aquest moment de la seva vida i dins d'aquest ambient, comença l'obra. Ens és presentat «El vedell d'or» al capdamunt del seu pedestal, quan resplandeix amb totes les mirificències de l'auri metall. La família l'al·lula, els consemblants l'admiren fins a la idolatria, volen, àdhuc, presentar-lo diputat: és un geni de les finances.

L'home descobreix, per primera vegada, que la vida és particularment amable, que ofereix encisos fascinadors. S'enamora, per fi, de la seva pròpia esposa, aquesta esposa que va maridar-se amb el «vedell d'or» i que no arriba a comprendre a Carles Vallmajor, perquè Carles Vallmajor mai havia sabut guanyar-se aquella atracció natural i humana de l'home que sap estimar. Així comença la davallada d'aquest idol, davallada fulminant, desbocada, fol·la. Un seguit de fets es succeeixen d'una manera lògica, aclaparadora, fatal. El promès de la filla resulta un aventurer, afanyós d'arribar, que ço que realment cobeja és a la marastra. Aquest home, en mans del qual han estat fiats tots els ressorts de la fortuna de «El vedell d'or», no s'atura davant de cap escrúpol i per un seguit de combinacions audacioses, empobreix a Carles Vallmajor i ell s'enriqueix. Quan l'idol es redreçarà, davant el desastre, amb afanys delirants de refer-se, ja serà tard. Tard per a assolir-ho honestament, pulcrament, sense màcula pel seu llarg i exemplar historial financer. Aquesta rectitud de consciència li és un llast feixuc. Esdevindrà un incompres. Els mateixos que

Dibuixos al natural de D. Santsalvador Ferrers.

"FABIA", Sr. Gener; "CARLES VALLMAJOR", Sr. Rovira; "FABRICI" Sr. Riera.

no massa netes, però normals en el complicat muntatge dels paranys dels especuladors, l'anatemitzen d'estafa, creient que promou la fallida per així cimentar millor la seva fortuna. La família, que ell ha protegit sempre sense reserves, se li gira també d'espatlles, no li atorga ni el més petit favor, no s'avé ni al més insignificant sacrifici. El que més li ofereix, plat a taula, si la misèria esdevé inevitable, cosa que fingeixen no creure.

Per si això fos poc, descobreix la infidelitat de la esposa, amb qui més li deu i amb qui li ha fet la traïdoria més grossa. L'ha arruïnat moralment i materialment: ha arruïnat també la innocència de la seva filla, que havia cregut sincerament amb l'amor del cínic arribista. I aquella bondat, que fou el sòcol de la seva grandesa i ha estat la causa del seu malastre, es transforma en un odi orbi, allucinant, que el converteix en assassí.

**

Creiem que Pere Cavallé no ha volgut que del seu drama en tregui ningú conseqüències. Cadascú podria fer-ho a favor de la seva moral.

El drama és intens, punyent, colpidor. Està concebut a la manera clàssica: exposició, nus, desenllaç. Això, però, amb una traça innegable, fent viure els personatges amb una humanitat palpitant, que captiva a l'espectador, que segueix el procés de la obra amb gran interès. El llenguatge es també viu, ben tallat i sense afectacions que el desnaturalitzin. És una obra que plaurà extraordinàriament, per la força dramàtica de les seves situacions i pel verisme amb que sap conduir-la fins al desenllaç, per bé que aquest sia d'un fatalisme tan colpidor.

**

La presentació, acurada, dintre els escassos mitjans de què disposa l'escenari del «Centre». El primer acte, però, massa pobre perquè l'espectador no es senti anguniejat. Els altres actes, millor.

Els actors, plens de bona voluntat i entusiasme, forniren una tasca excellent, que complagué extraordinàriament a la concurrència. Senyalem particularment a les Sres. Buxadós i Jofre i al Sr. Gener. Del senyor Rovira en podríem fer també un elogi just, particularment de la seva tasca com a director, però voldríem, abans d'ocupar-nos-en més àmpliament, com és el nostre desig i farem en una altra avinentesa, que veiés de rectificar una certa manera declamatòria, un xic massa ampulosa, i mancada d'aquella naturalitat que, quan l'assoleixi, farà del Sr. Rovira el primer actor que esperem. Té prou facultats i talent per a aconseguir-ho.

V. CALDES ARUS.

Informació de la setmana

TEATRE CATALA ROMEA

La retirada fulminant del cartell de l'obra «Apta per a senyores», de J. Millàs-Raurell i la notícia, que més avall donem ampliada i comentada, de què Carles Soldevila havia decidit no estrenar en dit teatre la producció que li tenia destinada, ha estat el motiu de conversa de la setmana, entre mitings i mitings electorals.

Ahir, divendres, degué estrenar-se la traducció catalana, feta per Melcior Font, de l'obra francesa «Una dona i dues vides», de Francis de Croisset. En parlarem la setmana entrant.

Tenim notícia de què una divergència nascuda entre Carles Soldevila i l'empresa del ROMEA ha fet que retirés el primer una obra seva, en porta per a ésser estrenada. Semblant decisió per part de Soldevila, respon, segons informes, a la negativa de Maria Vila a encarregar-se del paper que l'autor li assignà. Hom afegeix que Maria Vila recolza la seva resolució en la creença de què no correspon el paper a la seva categoria artística. Sembla, sempre segons referències, que la dama jove té en l'obra una intervenció que Maria Vila estima, si no excessiva, prou notòria per a abstenir-se de figurar ella en el repartiment. Per tal d'obviar a la dificultat que la seva actitud suposava, oferí la senyora Vila a l'autor d'ésser li faciliten la solució, a canvi de concessions

Maria Vila

substituïda per Maria Morera, solució que rebutjà Soldevila, el qual optà per emportar-se'n el manuscrit.

L'efecte immediat de l'incident, deplorable per tots conceptes, ha estat el de privar-nos de l'obra d'un autor que compta entre els de més nota, la qual cosa no creiem que sigui permesa a cap actriu ni a cap actor hagut ni per haver. Encara que es tractés d'un escriptor menys conegut o inèdit, no tindria disculpa el fet d'obstaculitzar una representació, per la raó de peu de banc que és i serà sempre l'allegar que el paper corresponent a un comediant té tantes ratlles en més o de menys que el que ha estat repartit a un altre.

Potser digui Maria Vila que per ésser a casa seva, per a afrontar el risc econòmic de la temporada, es permet el luxe — disbauxa en èpoques de carestia — de fer solament aquells papers que li plaguin; que es troba, per tant, rellevada de sortir a "portar l'atxa", expressió emprada al teatre per a donar a entendre que s'ajuda al llum personal d'un company. D'ésser aquest el pensament que ha presidit a la determinació de l'actriu, caldria fer entendre a Maria Vila i als comedians, que per trobar-se en les condicions d'ella puguin compartir el seu criteri, que no hi ha al món del teatre interessos superiors als de l'art ni estimació que pugui comparar-se a la que els intèrprets grans i petits deuen al públic i a la crítica. Els diríem, a més, que judicar el mèrit d'una obra per la grossària del paper o pel temps que un personatge roman davant dels es-

pectadors, és la cosa més suada i més pueril que pugui concebre's. Negar-se a figurar en un repartiment sense altre motiu que l'exacerbació de la vanitat, implica covar una falsa idea de ço que ha d'ésser el teatre:

És de doldre que passin els anys i que perdurin de teló en dins els vicis, els prejudicis i les nicieses que priven de foragitar de les taules del teatre català l'ombra del "divo", espècie de la qual ens creguérem afranquits en deixar-nos Margarida Xirgu. Ço que els que estimen el teatre català d'una manera pura i desinteressada han de fer abans que tot, és malfiar d'aquest element inflat i perjudicial que és el "divo", flagell dels teatres de fesomia particularista com és ara el nostre. És per això que resta anotat i per molt més que podria dir-se, que sentiríem que Maria Vila, tan justament volguda i admirada, caigués en un virtuosisme les conseqüències del qual podrien ésser fatals per a l'art dramàtic català i per a ella mateixa.

El succeït entre l'empresa del Romea i Carles Soldevila ens porta a la memòria una anècdota que no podem estar-nos de retreure, no pas perquè servi relació de cap mena amb el fet que ha motivat les ratlles anteriors, sinó simplement com a mot final. Fa uns anys que amb motiu d'haver sobrevingut al mateix teatre una ridícula trifurga originada de l'excés de notabilitats, hagué de dir Maria Morera, aleshores també part de la companyia:

— Moltes eminències, i sis rals a la "taquilla".

TEATRE CATALA "AMATEUR"

FEDERACIO CATALANA DE SOCIETATS DE TEATRE "AMATEUR"

II CONCURS DE TEATRE CATALA AMATEUR

L'interès que ha despertat entre totes aquelles companyies d'aficionats al nostre teatre aquesta competició artística, hom sap que sobrepuja en molt al que existí en el primer concurs i que constituí un veritable èxit.

D'ací pocs dies donaran començ les representacions davant el jurat, i, naturalment, això fa que per part dels concursants es multipliquin els assaigs i que tots sentin un mateix optimisme precursor d'unes actuacions del tot reeixides i d'altres, com succeï l'any passat, notables.

Les primeres companyies inscrites en la competició d'enguany són:

Ateneu Pi i Margall, de La Bisbal. Aquest elenc el dirigeix Antoni Crumols Toralles. Vindrà a actuar a Barcelona i representarà: "Un cop d'estat", de J. Pous i Pagés (imposada), i el segon acte de "El pubill", de Frederic Soler, com a lliure elecció.

Joventut Carlista Manresana. Aquesta companyia actuarà a Manresa i està dirigida per Joan Ambrós Comasolives. Representarà: "La morta", de Pompeu Crehuet (imposada), i el primer acte de "L'endemà de bodes", de J. Pous i Pagés, de lliure elecció.

Amics de l'Art i de les Lletres, de Sant Feliu de Llobregat. Dirigida per Llorenç Sans i Fàbregues. Actuarà a Barcelona i ha inscrit: "Un cop d'estat", de J.

Pous i Pagés (imposada), i com de lliure elecció "Joventut", d'Ignasi Iglesias.

Novell Planter, de Sant Andreu de Llavaneres. Aquesta companyia la dirigeix Ignasi Mora Montanell; actuarà a Barcelona i ha inscrit: "Un cop d'estat", de J. Pous i Pagés (imposat), i com de lliure elecció el primer acte de "Flors i violes", de Pompeu Crehuet.

Totes aquestes companyies figuren inscrites a la secció "A" (actors i actrius amateurs).

"Ateneu Pi i Margall" i "Joventut Carlista Manresana" no participaren en el primer concurs. "Amics de l'Art i de les Lletres" obtingueren el segon premi representant: "El místic", de Santiago Rossinyol (primer acte), que era una de les imposades, i el primer acte de "Terra Baixa"

(lliure elecció). "Novell Planter", de Llaveneres, aconseguí adjudicar-se la Medalla d'argent d'aurat, que concedí el "Foment de les Arts Decoratives", a la companyia que, obtenint una bona puntuació, vestís amb més propietat. Representà "Sirena", d'Apelles Mestres (imposada) i "Sota d'un sàlzer", del mateix autor (lliure elecció).

* * *

Aquelles companyies no federades i que puguin interessar-se pel "II Concurs de Teatre Català Amateur", hauran de sol·licitar abans l'ingrés a la "F. C. de S. T. A." (Bailén, 72, Barcelona).

Informació

BARCELONA

«NOVA JOVENTUT DE CATALUNYA». — Aquesta entitat celebrà el diumenge, dia 13, un festival, representant el quadro dramàtic «La nit dels Reis», de Salvador Vilaregut, i la joguina «Ditxós Ball de Màscare», de Francesc Figueras, quals obres foren executades pel quadro escènic dirigit pels senyors Antoni Morancho i Isidre Bonet. El repartiment fou el següent: «Nit dels Reis», senyorettes Anna Riera i Quimeta Buxeda, la nena Elvira Quintillà, senyors Joan Vinyals, Josep Sanfeliu, Francesc Riera i Alfons Espoña. «Ditxós Ball de Màscare»: Srta. Quimeta Buxeda, Anna Riera i senyors Isidre Bonet, Robert Ferran, Francesc Riera, Joan Virgili, Joan Vinyals i Josep Sanfeliu. Les obres van ésser molt ben interpretades i mereixeren l'aplaudiment del públic que emplenava de gom a gom la sala. Es distingiren les senyorettes Anna Riera i Quimeta Buxeda; principalment la senyoreta Riera que feu valer les seves excel·lents qualitats artístiques dins del camp «amateur». La nena Quintillà feu una encertadíssima interpretació del paper d'«Emiliet». La Direcció i tots els intèrprets foren justament felicitats.

Foment Autonomista Català. — El quadro escènic Mossèn Cinto posà en escena el diumenge passat, «El Comediant Sullivan», adaptació catalana de la famosa obra «Su-

llivan». Fou molt ben rebuda pel nombrós públic que, com de costum, emplenava la sala de festes del F. A. C. La interpretació a càrrec de la senyoreta Prats i els senyors Permanyer, Borrelles, Enric, Massacs, Mingo, Solsona i Duaso, ajustadíssima.

Per al diumenge vinent anuncien la representació de «El crim de Vera Mirzeva», una de les aportacions de teatre estranger més interessants i recixides. Hi prendran part tots els elements del quadro.

Tertúlia Teys. — La companyia que dirigeix en Miquel Sabater, com ja teníem anunciat el dia 6, va posar en escena el poema en tres actes d'Inasi Iglésias, «Girassol», que fou escoltat amb veritable devoció, per bé que tots els que tenien l'encàrrec d'interpretar-lo, aconseguiren aquell propòsit i es feren aplaudir.

Les senyorettes Mercè Roig i Adelaida Montoliu, es distingiren, com també els senyor Sabater i Villar, i ajudaren al bon conjunt els senyors Buxadós, Porqueras i Diaz.

Per la vinenta representació que tindrà lloc el dia 20, anuncien la comèdia de Josep Maria de Sagarra «Un Estudiant de Vic».

Dinàmic Club. — El quadro dramàtic d'aquesta entitat feu la seva presentació el passat dissabte al Teatre Parthenon, interpretant la comèdia de Salvador Bonavia «La Puntaire», assolint una acurada interpretació.

Sobresortiren les actrius «amateurs» senyora Neus Roig, la senyoreta Neus Bresolí, i la senyoreta Pilar Cabello, que feu la seva primera presentació en públic. La senyoreta Bresolí encarnà ben discretament la protagonista i escoltà forts aplaudiments.

Força encaixats en llurs papers els «amateurs» Cuadras, J. Rudon, A. Castells i el director del quadro, Enric Castanyer, que feu un «Xivi» admirable.

Molt bé els senyors Carrasco, Sala, Noguera, Sitja, Rubies, Ramon, March i Morejon.

Un públic molt entusiasta i distingit emplenava la sala.

Catalunya A. A. — La notabilíssima formació artística que actua en aquesta entitat, posà en escena al passat diumenge la divertida comèdia en tres actes, «Maria... no siguis tonta».

L'obra fou muntada i vestida amb tot luxe, com té per costum aquesta companyia.

En la interpretació sobresortiren la primera actriu Maria Callejas, que estigué senzillament admirable

en el rol central, i la senyora Mateo, que a cada nova representació referma les seves bones qualitats artístiques.

En quant als actors, si bé tots es tingueren justíssims en llurs papers, es feren mereixedors del nostre elogi els senyors Sánchez (M. i E.), i el senyor Singla, per la realitat amb què encarnaren els personatges de «Juli», «Baró de Fontana» i «Sunyol».

Per el proper dia 27 preparen «El Fakir Bengapur» amb un important acte de varietés.

«Centre de Cultura» de Nostra Dona de la Concepció. — L'elenc que dirigeix el senyor Rigas, ha representat amb brillant èxit els drames «Somni de glòria», amb una interpretació correctíssima, i «Els Porucs». En dites obres, com en «El Contramestre», es lluiïren notablement, a més del senyor Bigas, els senyors Milà, Escartín, Valenti, Puigferrat, Porta, Galceran i Acero.

En estudi les millors produccions, com també algunes estrenes.

Cooperativa «L'Esperança». — Després del Tenori de consuetud, posaren en escena l'obra de Montaner «Ditxós Tenòrio», que feu les delícies de l'auditori, essent aplaudits tots els que hi prengueren part.

Agrupació Artística. — Sota la direcció del senyor Riera, es posà en escena «Cap al cim», amb decorat nou de l'escenògraf Enric Vinyals. En l'execució es distingiren els senyors Terrés, Font, Martí, Olivella, Grabulosa i Torrents.

En estudi, «Somni de Glòria» i «El calvari de la vida».

GRACIA

Orfeo Gracienc. — La companyia que sota la direcció d'Enric Giménez, actua a l'«Orfeo Gracienc», representà el passat diumenge la comèdia dramàtica de Poal Aragall, «Animes Nues» i la comèdia frívola «Parelles al vol», d'Enric Lluelles.

Les esmentades obres foren excel·lentment interpretades per les senyorettes Rovira, Font i Alemany i els senyors Moreta, Bello, Balart, Valls, Duch i Vila.

La presentació molt acurada deixava endevinar la mà mestre d'Enric Giménez.

El teatre ple de gom a gom, feia bo de veure.

Cooperativa Obrera «La Lealtat». — Diumenge passat tingué lloc una vetllada extraordinària a profit de la família del soci Damià Magrinyà; el local estava completament ple, com calia d'esperar tenint en compte el fi de l'acte.

El quadro escènic que dirigeix el senyor Enric Devenat posà en escena "El cor del poble", de l'Iglésias.

El conjunt fou admirable. La senyora Villar, "amateur", féu una "Madrona" amb tota voluntat i en reeixí força. L'acompanyaven els senyors Fernández, J. Ferran, O. Grau, Aguilar, Saperas, que foren molt aplaudits, tant, que obligaren al director senyor Devenat a sortir al final de l'obra per a participar de l'ovació que el públic tributà als intèrprets.

El tenor senyor Miquel Llorens i el Chor de la Cooperativa prengueren part també en aquest festival, cantant algunes composicions de llur repertori.

Casal dels Lluïsos. — En el teatre d'aquesta entitat ha tingut lloc la segona representació del drama líric "Pere Nolasc", lletra d'A. Mas i Casanovas, i música del Mestre Vidal i Roda.

Casal Gracienc Nacionalista Republicà d'Esquerra. — La Secció Teatral que dirigeixen els senyors Claramunt i Munté, ha començat les representacions, aconseguint veritables èxits en "La mare", "La Xacolatereta" i "Maria Rosa". Aquesta darrera obra, que és la que hem tingut ocasió de veure's-hi representar, ens va causar una bona impressió de conjunt, individualment considerada. Bé ens serà permès que hi diguem la nostra, amb el bon desig de millorament, i si més no, de contribuir amb les nostres observacions a què els "amateurs" s'esforcin en posar la màxima voluntat al servei del personatge que se li ha encarregat.

El senyor Munté ens féu un "Marsal" ben aprofitable, si bé en el tercer acte el trobarem mancat de vigoria, en "Jepa" que ens féu el senyor Calvet, resultava massa jove i en les paraules insidioses hi posava poca intenció; el senyor Milà, poc desimbolt, i li preguem que no miri tant a l'apuntador; els demés, senyors Brunet, Laboria i Gispert, força bé, però seria millor que no s'esbogerressin tant en escenes còmiques, puix si bé el públic les celebra, moltes vegades desbaraten els moments més essencials de l'obra.

Les senyores Riera i Vila, mereixen capítol apart: la senyora Riera, perquè va agradar-nos força en "Maria Rosa", particularment en el tercer acte, puix vam observar que hi posava tota l'ànima; en canvi, la senyora Vila, fent la "Tomasina" no ens va plaure gens. Cal dir a n'aquesta senyora, per professional que sigui, que de cap manera pot tolerar-se que una actriu, amb

l'únic fi d'aconseguir una riallada del públic, tiri per terra una escena, afegint al seu paper, frases que l'autor no hi ha posat mai, i molt menys si aquestes frases són de mal gust.

BERGA

L'Agrupació Artística "Cel Blau" realitzà una visita a l'Ametlla de Merola, on representaren "El Meritori i el llop", d'A. Florejacs, i el sàinet "La festa major del poble", de F. Vilardaga. Foren molt aplaudits.

CASTELLAR DEL VALLES

Ateneu Castellarenc. — Diumenge passat, a la tarda, davant d'un nombrós públic que emplenava la sala d'espectacles, es posà en escena "Tardania", comèdia en 3 actes de J. Pous i Pagès, sota la direcció del notable "amateur" senyor Romeu i amb la col·laboració de les aplaudides primeres actrius Emilia Baró i Elvira Jofre.

Amb satisfacció consignem que l'elenc d'aquest Ateneu és indubtablement un dels millors de Catalunya. Llàstima que aquesta Companyia tan notable no hagi entrat a formar part de la "Federació Catalana de Societats de Teatre Amateur".

L'obra fou representada amb una justesa exemplar. El senyor Vilanova, encarregat del difícil paper de "Dr. Farrater", estigué senzillament notable, sabent viure les escenes amb intensa emoció, especialment en el segon acte.

L'"amateur" encarregat del rol de "Pompeu", que sentim no recordar el seu nom, tingué també moments molt feliços i la seva actuació fon molt celebrada. El mateix podem dir del senyor Girbau, que es produí amb una sobrietat molt remarcable. Els demés contribuïren a la bona interpretació que assolí l'obra.

No cal dir que la col·laboració que prestaren les senyores Baró i de bon gust, de pulcritud i de per Jofre era ja d'antuvi una garantia feta execució.

GIRONA

Penya Bon Humor. — En el teatre del cafè de J. Herms, l'agrupació d'aficionats de dita Penya, va representar amb bastant èxit la comèdia dramàtica "La Fosca".

GRANOLLERS

Orfeó Granollerí. — Per l'Esbart Artístic, diumenge varen ésser donades representacions de les co-

mèdies "L'ànima en pena", de Josep Asmarats i "El curandero del barri", d'E. Graells Castells. Hi prengueren part els senyors Francesc Riera, Pere Molins, Ferran Salamero, Sadurni Florensa, Salvador Mitjà, Joan Pou i Josep Antigues.

El nombrós públic celebrà els acudits de les obres i aplaudí la tasca de llurs intèrprets.

L'Esbart Artístic, prepara per al diumenge, dia 27, la representació del drama, en tres actes, de G. Ginestà i Ponset "Les orenetes".

La Unió Liberal. — La companyia Mestres-Querol, anuncia, pel disabte, dia 19, una representació de la comèdia de Santiago Russinyol, "La bona gent".

MATARO

Cercle Catòlic. — El diumenge a la tarda va fer la seva presentació el notable elenc dramàtic del "Casal Popular", de Rubí, el qual va posar en escena el drama en tres actes i en prosa de M. Ramon Saborit, "Llar morent", obra de recent producció, inspirada en l'actual llei del divorci.

Tots els intèrprets, sense distinció, van actuar d'una manera admirable, fent-se mereixedors de l'aplaudiment que els tributà el nombrós auditori que assisteix a les festes de dita entitat.

Societat Obrera "L'Artesa". — El diumenge darrer, la sala d'espectacles d'aquesta important societat es veié plena d'una concurrència distingida, que no va regatejar els aplaudiments davant de la perfecta execució que la companyia que dirigeix el senyor F. Martínez féu de l'obra "Mossèn Janot", d'Angel Guimerà. El primer acte fou dut amb una sobrietat remarcable, les figures es bellugaven amb desinvoltura i el final fou dignament aplaudit.

Al senyor Sabartés en el "Janot", se'l veia segur, i en algunes escenes estigué notable, ben ajudat pel senyor Company, que ens féu un "Toni" acabat. El mateix hem de dir de la senyora Font; els demés, senyores Prunell, Melero, Mora, Subirats i Molas, i els senyors Valls, Margineda, Martínez, Matamala, Carreras i Ramon, contribuïren a l'èxit que obtingué l'obra.

SANT JOAN DE LES ABADESSES

Centre Catòlic. — La Secció Artístico-Musical ha començat els assaigs, per a les diades nadalenques, de "Els Pastorets", de Josep Maria Folch i Torres.

SANT POL DE MAR

Teatre Amor Social. — La secció de teatre de "Palestra", que dirigeix Joaquim Pou, representà el diumenge, dia 13, el drama "La Resclosa", d'Ignasi Iglésias, i la comèdia "La Cartilaginotalgia", de Conrad Colomer, aconseguint els intèrprets l'èxit que ja els és habitual.

SETMENAT

Casal Regionalista. — El dia 11 es celebrà una funció teatral en la que hi prengueren part les senyores Laura Riera i Pilar Bolero i els senyors Escursell, Burman, Ramoneda, Badia i Galobart. Es representaren "La creu de la masia", de Frederic Soler, i "El carro del vi", de Ramon Ramon Vidales.

TARADELL

"La Joventut". — El diumenge hi hagué una extraordinària funció teatral organitzada pel Recés Montserratí de Barcelona. Es representaren el drama en tres actes "Sang redemptora", el monòleg "El Silenci és or", i la peça còmica "Un minyó enamoradís", de V. Coma i Soley.

TARRAGONA

Teatre Principal. — La companyia que dirigeix el primer actor Lluís Carreres, segueix actuant amb èxit creixent en aquest teatre. A la bona interpretació que assoleixen les obres que posa en escena, cal afegir-hi l'encert en l'escolliment dels programes.

A les tardes del diumenge dona a la mainada teatre de Folch i Torres, la qual aplaudeix encisada les enginyoses escenes de les obres del susdit autor.

Diumenge darer, a la tarda, interpretà "La filla del Moliner", la formosa rondalla, en la qual tot l'elenc artístic amb Carreres i la Margarida Espinosa al cap, se'ns mostraren impecables en llurs respectius papers.

A la nit va ésser dedicada la funció a l'estrena de l'obra "El refús de Berta", de la qual és autor l'escriptor empordanès P. Teixidor. Aquesta obra anava dedicada a l'"Orfeo Tarragoní".

L'obra agradà força i fou molt aplaudida, i no cal dir com anava de ben preparada d'assaigs.

Tots els aficionats tarragonins resten corpesos davant un conjunt tan acurat que hem tingut la sort de concentrar enguany a Tarragona, i podem qualificar la temporada actual com un esdeveniment anys ha no assolit.

—Avui, dissabte, farà la seva presentació a Valls, amb "L'hostal de la Glòria". No cal dir que si és interpretat com ho fou a Tarragona, Carreres apuntarà un altre sorollós èxit als molts ja aconseguits.

VALLS

La secció dramàtica del "Patronat de Sant Gabriel", ha posat en escena les comèdies "L'Aprenent nou" i "En Janot de can Llatenes", qual representació fou molt ben acollida.

VILANOVA Y GELTRU

Centre Catòlic. — La Secció d'Amics del Teatre d'aquest Centre, ha inaugurat la temporada amb la representació de "Sang redemptora", de Llorenç de Balançó, qual obra fou excel·lentment interpretada i presentada amb tota propietat, estrenant-se uns decorats del jove escenògraf Pau Roig, que foren molt aplaudits, com tots els que prengueren part en la vetllada.

Consultori

Des d'aquesta secció procurarem contestar setmanalment les consultes que ens arribin relatives a coses del Teatre Català. Vol dir que facilitarem dades referents a fets, aspectes o moments de la història del nostre Teatre. Tota persona que tingui un dubte per esvaïr, una confusió nascuda de la imprecisió d'una data, interès per a averiguar quelcom, pot adreçar-nos l'oportuna pregunta, segur de que serà degudament evacuada. Ço que únicament es demana és que sien les preguntes tan clares i concises com farem de manca que ho siguin les respostes.

Pere Calvet. — Puigcerdà. — La funció a honor i benefici de Mercè Abella tingué lloc al Romea pel mes de maig de 1922. Abella feu la «Baronesa» de «El

ferrer de tall». La companyia del teatre era la d'Enric Gimenez.

Josep Farrés. — Barcelona. — La traducció catalana d'«Espec-tres no s'estrenà a l'«Olimpia» com suposeu, sinó al teatre de la societat «La Granada», de Gràcia, pel mes de maig de 1894. Es a dir: dos anys abans de la representació de l'«Olimpo».

Noticiari

El nostre bon amic i col·laborador Angel Fernández es troba malalt de certa gravetat, ço que ha privat de què aquestes darres setmanes pogués reprendre els interessants articles sobre «Escenografia», que havíem començat a publicar.

Desitgem cordialment que l'amic Fernández recobri ben aviat la salut i que pugui seguir acompanyant-nos amb tota la seva activitat en les nostres tasques.

L'any vinent s'escau el 50 aniversari de la mort de Ricard Wagner i el 120 aniversari del seu naixement. Amb aital motiu es celebrarà a Alemanya l'"Any Wagner", amb tota solemnitat, i és de creure que aquesta commemoració repercutirà en tots els països.

La meritíssima "Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana" ha elevat a la Generalitat un projecte de commemoració del primer centenari de la Renaixença de Catalunya amb motiu de l'"Oda a la Pàtria", d'Aribau.

Aquesta commemoració ha de tenir per objecte principal mostrar el camí fet pel nostre poble en ordre al seu ressorgiment espiritual i al redreçament de la seva personalitat, d'Aribau ençà.

Entre els actes a celebrar, que projecta la "Protectora", figura la revisió popular dels valors teatrals per mitjà d'una sèrie de sessions de teatre retrospectiu, acompanyades de conferències i de la divulgació corresponent, qual sèrie es podria repetir a les ciutats principals de Catalunya i de les altres terres de llengua catalana.

Imp. Ràpides Valls, Tàpies, 4

S'Agaró (Costa Brava)

lloc ideal de tardor.

Cerqueu el vostre repòs

a l'Hostal de la Gavina

Obrí tot l'any - Gran confort - Culna excel·lent

Direcció: Manuel Monell. Telèfon 23, de Sant Feliu de Guíxols

Aquest establiment està adscrit a la H. U. S. A. (Hotels Units S. A.) la
més important organització hotelera de la Península

VIATGES CATALONIA

RAMBLA ESTUDIS, 12. TEL. 23252

Mallorca a l'abast de tothom

Tres dies estada a
l'Illa i excursions,
75 pessetes.

Passatges.

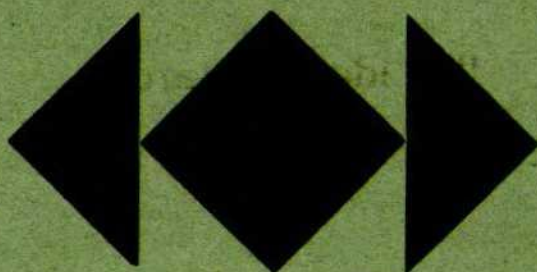
Billets ferrocarril.
Kilomètrics.
Autocars.

SALENYS

Exquisida aigua
de taula

Dipòsit: Rambla St. Josep, 15, pral. - Tel. 23252

OBRES COMPLETES IGNASI IGLESIAS

VOLUMS PUBLICATS

I **Els Emigrants i La Festa dels Ocells**, amb un estudi crític, per Ambrosi Carrión.

II **Els conscients i El cor del poble**, amb unes paraules de Maragall.

III **Pocsics**, precedit de "La lírica de N'Iglésias", per E. Guanyavents.

IV **Els primers freds (trilogia) i Gira-sol**.

V **En Joan dels Miracles i La Resclosa**, amb un pròleg de J. Estadella i Arnó.

VI **Les Garses i L'home de palla**.

VII **Treballs en prosa**, amb pròlegs de Ventura Gassol i J. Pous i Pagès.

VIII **Els vells i Fructidor**, amb un pròleg de Pere Corominas.

AMIC DEL TEATRE CATALA,
ADQUIRIU-LOS. ELS TROBA-
REU EN TOTES LES LLIBRE-
RIES

Adquiriu el volum IX.*

L'Alosa i La fal·lera del amor (inèdita), amb un treball de Prudenci Bertrana, titolat "Ignasi Iglésias i els Infants"